Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

9. oktober 2025 *

»Præjudiciel forelæggelse – politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager – rammeafgørelse 2002/584/RIA – artikel 4a, stk. 1 – procedure for overgivelse mellem medlemsstaterne – europæisk arrestordre – betingelser for fuldbyrdelse – fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse – obligatorisk fuldbyrdelse – undtagelser – begrebet »retssag, der førte til afgørelsen« – tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn – manglende opfyldelse af de vilkår, som er fastsat i forbindelse med denne anbringelse – afgørelse, hvorved anbringelsen under polititilsyn konverteres til en frihedsstraf – straf idømt in absentia«

I sag C-798/23 [Abbottly] [i],

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Supreme Court (øverste domstol, Irland) ved afgørelse af 21. december 2023, indgået til Domstolen den 21. december 2023, i en sag om fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre udstedt mod

SH,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, F. Biltgen (refererende dommer), Domstolens vicepræsident, T. von Danwitz, som fungerende dommer for Første Afdeling, samt dommerne I. Ziemele, A. Kumin og S. Gervasoni,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: fuldmægtig R. Stefanova-Kamisheva,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 9. januar 2025,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Minister for Justice ved M. Browne, Chief State Solicitor, A. Burke, A. Joyce og C. McMahon, som befuldmægtigede, bistået af G. Gibbons, SC, og D. Perry, BL,

– SH ved R. Barron, SC, solicitor S. O'Mahony og B. Storan, BL,

* Processprog: engelsk.

[i] Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

– den rumænske regering ved M. Chicu og E. Gane, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved H. Leupold og J. Vondung, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. april 2025,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4a, stk. 1, i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1), som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009 (EUT 2009, L 81, s. 24) (herefter »rammeafgørelse 2002/584«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag om fuldbyrdelse i Irland af en europæisk arrestordre, der er udstedt mod SH med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf i Letland.

Retsforskrifter

EU-retten

Rammeafgørelse 2002/584

3 Artikel 1 i rammeafgørelse 2002/584 med overskriften »Definition af og pligten til at fuldbyrde en europæisk arrestordre« bestemmer:

»1. Den europæiske arrestordre er en retsafgørelse truffet af en medlemsstat med det formål, at en anden medlemsstat anholder og overgiver en eftersøgt person med henblik på strafforfølgning eller fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning.

2. Medlemsstaterne fuldbyrder enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med bestemmelserne i denne rammeafgørelse.

3. Denne rammeafgørelse indebærer ikke nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper, således som de er defineret i artikel 6 [TEU].«

4 Den nævnte rammeafgørelses artikel 4a, der har overskriften »Afgørelser afsagt under og efter en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede«, har følgende ordlyd:

»1. Den fuldbyrdende judicielle myndighed kan også nægte at fuldbyrde den europæiske arrestordre, der er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, hvis den pågældende ikke selv var til stede under den retssag,

der førte til afgørelsen, medmindre det fremgår af den europæiske arrestordre, at den pågældende i overensstemmelse med yderligere proceduremæssige krav i den udstedende medlemsstats nationale ret

a) i rette tid
   i) enten er blevet indkaldt personligt og derved underrettet om det fastsatte tidspunkt og sted for den retssag, der førte til afgørelsen, eller på anden måde faktisk er blevet officielt underrettet om det fastsatte tidspunkt og sted for den pågældende retssag på en sådan måde, at det entydigt fremgår, at han/hun var klar over den berammede retssag

   og
   ii) er blevet underrettet om, at der kan afsiges en afgørelse, selv om han/hun ikke er til stede under retssagen

   eller

b) var klar over den berammede retssag og havde givet et mandat til en juridisk rådgiver, der var udnævnt enten af den pågældende person eller af staten til at forsvare ham/hende under retssagen, og var faktisk repræsenteret af denne rådgiver under retssagen

   eller

c) efter at have fået afgørelsen forkyndt og udtrykkeligt være blevet underrettet om retten til fornyet prøvelse eller anke, hvor personen har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter inkl. nye beviser bliver taget op igen, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret:
   i) udtrykkeligt har erklæret, at han/hun ikke anfægter afgørelsen

   eller
   ii) ikke har anmodet om fornyet prøvelse eller anke inden for den gældende frist

   eller

d) ikke har fået afgørelsen forkyndt personligt, men
   i) vil få den forkyndt personligt straks efter overgivelsen og vil udtrykkeligt blive underrettet om retten til fornyet prøvelse eller anke, hvor personen har ret til at deltage, og som giver mulighed for, at sagens realiteter, herunder nye beviser, bliver taget op igen, og som kan føre til, at den oprindelige afgørelse bliver ændret

   og
   ii) vil blive underrettet om den frist, inden for hvilken han/hun skal anmode om en sådan fornyet prøvelse eller anke som nævnt i den pågældende europæiske arrestordre.

2. Hvis den europæiske arrestordre udstedes med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning på de i stk. 1, litra d), omhandlede vilkår, og den pågældende ikke tidligere har modtaget officiel underretning om, at der er iværksat retsforfølgning mod ham/hende, kan den pågældende, når han/hun underrettes om indholdet af den europæiske arrestordre, anmode om at modtage en genpart af dommen, inden overgivelsen finder sted. Straks efter at den udstedende myndighed har fået underretning om anmodningen, fremsender den genparten af dommen til den, der søges overgivet, via den fuldbyrdende myndighed. Anmodningen fra den pågældende må hverken forsinke overgivelsesproceduren eller forsinke afgørelsen om fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre. Fremsendelsen af dommen til

den pågældende er kun til orientering; den anses ikke for en formel forkyndelse af dommen og igangsætter ikke nogen frister, der finder anvendelse i forbindelse med fornyet prøvelse eller anke.

3. Hvis personen overgives på de i stk. 1, litra d), omhandlede vilkår, og den pågældende har anmodet om fornyet prøvelse eller anke, tages frihedsberøvelsen af den pågældende person, der afventer en sådan fornyet prøvelse eller anke, regelmæssigt eller på begæring af den pågældende person op til prøvelse efter den udstedende medlemsstats lovgivning, indtil den fornyede prøvelse eller anken er færdigbehandlet. En sådan prøvelse omfatter navnlig muligheden af at suspendere eller afbryde frihedsberøvelsen. Den fornyede prøvelse eller anken begynder i rette tid efter overgivelsen.«

5 Rammeafgørelsens artikel 27 med overskriften »Eventuel retsforfølgning for andre lovovertrædelser« fastsætter:

»1. Medlemsstaterne kan meddele Generalsekretariatet for Rådet, at i forbindelserne med andre medlemsstater, der har givet samme meddelelse, formodes samtykke at være givet til retsforfølgning, idømmelse af straf eller tilbageholdelse med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller en anden frihedsberøvende foranstaltning for andre inden overgivelsen begåede lovovertrædelser end den, for hvilken den pågældende er overgivet, medmindre den fuldbyrdende judicielle myndighed i en konkret sag anfører andet i sin afgørelse om overgivelse.

2. Bortset fra de i stk. 1 og 3 omhandlede tilfælde kan en person, der er overgivet, ikke retsforfølges, idømmes straf eller på anden måde tilbageholdes for andre inden overgivelsen begåede lovovertrædelser end den, for hvilken den pågældende er overgivet.

3. Stk. 2 finder ikke anvendelse i følgende tilfælde:

a) hvis den pågældende efter at have haft mulighed for at forlade den medlemsstat, han er overgivet til, har undladt dette inden for 45 dage efter den endelige løsladelse eller er vendt tilbage til denne medlemsstats territorium efter at have forladt det

b) hvis lovovertrædelsen ikke kan straffes med frihedsberøvelse

c) hvis retsforfølgningen ikke medfører anvendelse af en foranstaltning, der begrænser den pågældendes personlige frihed

d) hvis den pågældende vil blive pålagt en straf eller en foranstaltning, der ikke indebærer frihedsberøvelse, herunder bødestraf eller en anden foranstaltning, der måtte træde i stedet for bøde, også selv om denne straf eller foranstaltning begrænser den pågældendes personlige frihed

e) hvis den pågældende har givet sit samtykke til overgivelse, eventuelt samtidig med at han giver afkald på anvendelse af specialitetsreglen, i henhold til artikel 13

f) hvis den pågældende efter overgivelsen udtrykkeligt giver afkald på anvendelse af specialitetsreglen for specifikke lovovertrædelser, der er begået inden overgivelsen. Afkaldet skal afgives til de kompetente udstedende judicielle myndigheder og føres til protokols i overensstemmelse med den udstedende medlemsstats nationale lovgivning. Afkaldet skal indhentes på en sådan måde, at det fremgår, at den pågældende frivilligt har givet det med fuldt kendskab til følgerne. Med henblik herpå har han ret til juridisk bistand

g) hvis den fuldbyrdende judicielle myndighed, der har overgivet den pågældende, giver sit samtykke i henhold til stk. 4.

4. Anmodningen om samtykke skal indgives til den fuldbyrdende judicielle myndighed med de i artikel 8, stk. 1, omhandlede oplysninger og ledsaget af en oversættelse som anført i artikel 8, stk. 2. Samtykke skal gives, når den lovovertrædelse, for hvilken der er anmodet om samtykke, i sig selv giver anledning til overgivelse i henhold til rammeafgørelsens bestemmelser. Samtykke skal nægtes af de årsager, der er nævnt i artikel 3, og kan ellers kun nægtes af de årsager, der er nævnt i artikel 4. Afgørelsen skal træffes senest 30 dage efter modtagelse af anmodningen.

For så vidt angår de tilfælde, der er nævnt i artikel 5, skal udstedelseslandet give de deri nævnte garantier.«

Rammeafgørelse 2009/299

6 Rammeafgørelse 2009/299 har ændret rammeafgørelse 2002/584 hvad specifikt angår de personer, der anmodes overgivet på grund af en straf idømt under en udeblivelsessag.

7 Artikel 1 i rammeafgørelse 2009/299, som har overskriften »Formål og anvendelsesområde«, er sålydende:

»1. Formålene med denne rammeafgørelse er at styrke de proceduremæssige rettigheder for personer, der er genstand for en straffesag, at lette det retlige samarbejde i straffesager og navnlig at forbedre den gensidige anerkendelse af retsafgørelser mellem medlemsstater.

2. Denne rammeafgørelse indebærer ikke nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper, således som de er defineret i EU-traktatens artikel 6, herunder retten til et forsvar for enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, og de forpligtelser, der påhviler judicielle myndigheder i denne henseende, berøres ikke.

3. I denne rammeafgørelse fastsættes fælles regler for anerkendelse og/eller fuldbyrdelse i én medlemsstat (fuldbyrdelsesmedlemsstaten) af retsafgørelser, der udstedes af en anden medlemsstat (udstedelsesmedlemsstaten) under en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede, i henhold til bestemmelserne i artikel 5, stk. 1, i rammeafgørelse [2002/584] [...]«

Irsk ret

8 Artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584 er blevet gennemført i irsk ret ved section 45 i European Arrest Warrant Act 2003 (lov af 2003 om den europæiske arrestordre). I den affattelse af denne lov, som finder anvendelse på hovedsagen (herefter »lov om den europæiske arrestordre«), bestemmer nævnte section 45:

»En person skal ikke overgives i henhold til denne lov, såfremt vedkommende ikke selv var til stede under den procedure, der førte til den domfældelse eller den afgørelse om frihedsberøvelse, der ligger til grund for den europæiske arrestordre [...], medmindre [...] arrestordren anfører de forhold, der kræves i litra d), punkt 2, 3 og 4, i arrestordreformularen i bilaget til [rammeafgørelse 2002/584], [...] som anført i tabellen til denne section.«

9 Den tabel, der er indeholdt i section 45 i lov om den europæiske arrestordre, angiver i fire nummererede punkter de betingelser, som er omhandlet i artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584, og hvorunder en person, der er dømt in absentia, kan overgives. De irske retsinstanser har præciseret, at section 45 i lov om den europæiske arrestordre er en foranstaltning til gennemførelse af EU-retten, som skal fortolkes i overensstemmelse med denne rammeafgørelse. Af denne grund forholder det sig således, at selv om section 45 i lov om den europæiske arrestordre henviser til »den procedure, der førte til [domfældelsen] eller [afgørelsen] om frihedsberøvelse«, sidestilles dette udtryk i irsk ret med udtrykket »den retssag, der førte til afgørelsen«, således som dette udtryk anvendes i rammeafgørelsen.

Lettisk ret

10 Artikel 45 i Krimināllikums (straffelov) har i den affattelse, der finder anvendelse på hovedsagen (herefter »den lettiske straffelov«), overskriften »Anbringelse under polititilsyn« og fastsatte følgende:

»1) Anbringelse under polititilsyn udgør en tillægsstraf, som en retsinstans kan idømme som en tvangsforanstaltning med henblik på at føre tilsyn med en persons adfærd, efter at denne er løsladt fra fængsel, og underlægge denne person de begrænsninger, som politimyndigheden har fastsat. I de tilfælde, hvor en person er blevet prøveløsladt, begynder fuldbyrdelsen af tillægsstraffen – anbringelse under polititilsyn – fra det tidspunkt, hvor tilsynet med personen efter prøveløsladelsen er ophørt.

2) Straffen i form af anbringelse under polititilsyn idømmes kun, når der i de tilfælde, der er nævnt i denne lovs særlige del, idømmes en frihedsstraf på mindst et år og højst tre år.

3) En retsinstans kan afkorte varigheden af eller tilbagekalde anbringelsen under polititilsyn efter anmodning fra fængslets eller politimyndighedens administrative kommission.

4) Såfremt en dømt person, mens denne udstår en tillægsstraf, begår en ny lovovertrædelse, erstatter retsinstansen den ikke-udståede del af tillægsstraffen med en frihedsberøvelse og fastsætter den endelige straf i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lovs artikel 51 og 52.

5) Såfremt en person, der er anbragt under polititilsyn på grundlag af en dom afsagt af retsinstansen, overtræder vilkårene for denne foranstaltning i ond tro, kan en retsinstans på politimyndighedens anmodning erstatte den ikke-udståede del af en tillægsstraf med en frihedsstraf, idet to dages anbringelse under polititilsyn omregnes til én dags frihedsberøvelse.

6) En overtrædelse af vilkårene for anbringelse under polititilsyn sker i ond tro, når personen to gange inden for et år er blevet idømt en administrativ straf for en sådan overtrædelse.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

11 I 2014 blev SH genstand for to straffe for to lovovertrædelser, hvoraf den ene blev idømt af Valmieras rajona tiesa (distriktsdomstolen i Valmiera, Letland) og den anden af Jēkabpils rajona tiesa (distriktsdomstolen i Jēkabpils, Letland). Den 27. oktober 2015 blev disse straffe samlet til

en frihedsstraf på i alt fire år og ni måneder ledsaget af en tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn i tre år, idet tillægsstraffen i henhold til lettisk strafferet skulle træde i kraft på det tidspunkt, hvor SH havde afsonet frihedsstraffen.

12 SH overholdt ikke den forpligtelse til at give møde på politistationen senest tre arbejdsdage efter sin løsladelse, som fulgte af hans anbringelse under polititilsyn, skønt han på forhånd var blevet oplyst om, at han ved manglende fremmøde risikerede at blive idømt en administrativ sanktion. Den 11. og den 27. maj 2020 blev han derfor af Zemgales rajona tiesa (distriktsdomstolen i Zemgale, Letland) kendt skyldig i en administrativ overtrædelse og på dette grundlag idømt to bøder.

13 Når der inden for en periode på et år idømmes to straffe for manglende overholdelse af de vilkår, som anbringelsen under polititilsyn var underlagt, fastsætter lettisk strafferet en mulighed for, at den kompetente nationale retsinstans kan konvertere tillægsstraffen i form af anbringelse under polititilsyn til en frihedsstraf af en bestemt varighed på grundlag af et fast forhold, nemlig én dags fængsel for hver to dages polititilsyn, der mangler at blive udstået.

14 I juni 2020 indgav den kompetente lettiske politistation en anmodning til Zemgales rajona tiesa (distriktsdomstolen i Zemgale) om at konvertere den resterende del af tillægsstraffen i form af anbringelse under polititilsyn af SH til en frihedsstraf.

15 Den 25. juni 2020 blev en indkaldelse uden held sendt til SH ved anbefalet brev til hans officielle bopælssted i Letland. Brevet blev returneret den 31. juli 2020.

16 Den 19. august 2020 blev der afholdt et retsmøde for Zemgales rajona tiesa (distriktsdomstolen i Zemgale) uden SH's tilstedeværelse. Samme dag traf den nævnte domstol en afgørelse (herefter »den omhandlede afgørelse«), hvorved der blev truffet bestemmelse om, at den endnu ikke udståede del af tillægsstraffen i form af anbringelsen af SH under polititilsyn, dvs. to år og to dage, skulle konverteres til en frihedsstraf på et år og en dag. Denne afgørelse, der blev fremsendt til SH, men returneret, idet den ikke var blevet afhentet, blev ikke appelleret af ham.

17 Den 26. februar 2021 udstedte Zemgales rajona tiesa (distriktsdomstolen i Zemgale) en europæisk arrestordre (herefter »den omhandlede europæiske arrestordre«) mod SH med henblik på fuldbyrdelse af den frihedsstraf, han var blevet idømt den 19. august 2020.

18 Ved dom af 27. juli 2022 gav High Court (øverste domstol, Irland) afslag på at imødekomme den af Minister for Justice and Equality (justits- og ligestillingsministeren, Irland) indgivne anmodning om at overgive SH til Republikken Letland på grundlag af den omhandlede europæiske arrestordre, idet den øverste domstol støttede sig på den bestemmelse, hvorved artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 er blevet gennemført i irsk ret.

19 Eftersom Court of Appeal (appeldomstol, Irland) forkastede den appel, som Minister for Justice and Equality (justits- og ligestillingsministeren) havde iværksæt til prøvelse af den nævnte dom, har sidstnævnte iværksat en ekstraordinær appel for den forelæggende ret, som er Supreme Court (øverste domstol, Irland).

20 Den forelæggende ret har anført, at det af artikel 1, stk. 2, i rammeafgørelse 2002/584 følger, at fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre udgør hovedreglen, mens afslaget på fuldbyrdelse er udformet som en undtagelse, der skal undergives en streng fortolkning.

21 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at den omhandlede afgørelse kan sidestilles med en tilbagekaldelse af udsættelsen af fuldbyrdelsen af en straf, som i overensstemmelse med Domstolens praksis ikke er omfattet af artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584. Domstolen fastslog nemlig i præmis 77 i dom af 22. december 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026), at begrebet »afgørelse« – i denne bestemmelses forstand – ikke omfatter en afgørelse om fuldbyrdelse eller anvendelse af en tidligere idømt frihedsstraf, som f.eks. en tilbagekaldelse af udsættelsen af fuldbyrdelsen, medmindre denne afgørelse har til formål eller virkning at ændre enten arten eller længden af nævnte straf, og den myndighed, der har truffet afgørelsen, har haft en skønsbeføjelse i denne henseende.

22 Den forelæggende ret har anført, at perioden med anbringelse under polititilsyn i det foreliggende tilfælde begyndte på det tidspunkt, hvor SH havde afsonet frihedsstraffen. Der er ikke blevet truffet nogen ny retsafgørelse om ændring af arten eller længden af den tidligere idømte frihedsstraf, eftersom det i tilfælde af manglende overholdelse af vilkårene for anbringelsen under polititilsyn forholder sig således, at længden af den frihedsberøvelse, der kan idømmes, bestemmes ved en aritmetisk beregning, som er fastsat i lettisk ret. Det påhvilede derfor alene Zemgales rajona tiesa (distriktsdomstolen i Zemgale) at afgøre, om der var grundlag for at idømme en ekstra frihedsstraf, hvis længde er fastsat ex lege. Det var af denne grund, at den forelæggende ret foreløbigt fastslog, at der ikke var grundlag for at nægte at udlevere SH, idet den straf, som han blev idømt den 19. august 2020, efter den forelæggende rets opfattelse ikke udgjorde en ny straf og hverken ændrede arten eller længden af den tidligere idømte frihedsstraf.

23 Den forelæggende ret ønsker imidlertid oplysninger, for så vidt som det forholder sig således, at selv om udsigten til en ny fængselsstraf var uløseligt forbundet med de straffe, som SH blev idømt tidligere, og som blev samlet den 27. oktober 2015, pålagde den straf, der blev idømt den 19. august 2020, ikke blot SH at afsone hele eller dele af de oprindeligt fastsatte frihedsstraffe.

24 På denne baggrund har Supreme Court (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Når der anmodes om overgivelse af den eftersøgte person med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf, som han er blevet idømt på grund af overtrædelse af betingelserne for en [supplerende] polititilsynsstraf, som han tidligere er blevet idømt, under omstændigheder, hvor den ret, der idømte denne frihedsstraf, rådede over et skøn med hensyn til, om vedkommende skulle idømmes en frihedsstraf (men intet skøn med hensyn til straffens varighed i tilfælde af domfældelse), er den procedure, der fører til idømmelse af denne frihedsstraf, [da] en del af den »retssag, der førte til afgørelsen« som omhandlet i artikel 4a, stk. 1, i [rammeafgørelse 2002/584]?

2) Var afgørelsen om at konvertere [tillægsstraffen i form af anbringelse under polititilsyn] til en frihedsstraf under de i det første spørgsmål ovenfor anførte omstændigheder en afgørelse, der havde til formål eller virkning at ændre arten og/eller længden af den straf, som den eftersøgte tidligere var blevet idømt, og navnlig den [tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn], der var en del af den pågældendes tidligere dom, som da er omfattet af undtagelsen i præmis 77 i [dom af 22. december 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026)]?«

Retsforhandlingerne for Domstolen

25 Idet SH's advokat havde meddelt Domstolens Justitskontor, at hans klient aktuelt var fængslet i Letland, sendte Domstolen ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 26. april 2024 den forelæggende ret en anmodning om oplysninger med det formål at fastlægge, om en besvarelse af retsinstansens anmodning om præjudiciel afgørelse fortsat var hensigtsmæssig med henblik på løsningen af tvisten i hovedsagen.

26 Ved svar af 10. maj 2024 bekræftede den forelæggende ret, at SH på det tidspunkt var fængslet i Letland, og at han var blevet overgivet til de lettiske myndigheder til fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre af 17. februar 2021, men retsinstansen anførte, at eftersom SH ikke var blevet overgivet til fuldbyrdelse af den omhandlede europæiske arrestordre, og at det derfor ikke var udelukket, at de lettiske myndigheder ville anvende den samtykkemekanisme, der er fastsat i artikel 27 i rammeafgørelse 2002/584, med henblik på at opnå fuldbyrdelse af den frihedsstraf, som SH er blevet idømt ved den omhandlede afgørelse, var en besvarelse af anmodningen om præjudiciel afgørelse fortsat hensigtsmæssig med henblik på løsningen af tvisten i hovedsagen.

Om de præjudicielle spørgsmål

27 Med de to spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at begrebet »den retssag, der førte til afgørelsen« i denne bestemmelses forstand omfatter en procedure, ved hvis afslutning en national retsinstans – på grund af manglende overholdelse af de vilkår, der ledsagede en straf i form af anbringelse under polititilsyn, som den berørte person tidligere var blevet idømt i tillæg til en frihedsstraf – kan træffe afgørelse om at konvertere den ikke-udståede del af denne tillægsstraf til en frihedsstraf, idet to dages anbringelse under polititilsyn regnes som én dags frihedsberøvelse.

28 Indledningsvis skal det bemærkes, at rammeafgørelse 2002/584 med indførelsen af en forenklet og effektiv ordning for overgivelse af personer, der er dømt eller mistænkt for overtrædelse af straffeloven, har til formål at fremme og fremskynde det retlige samarbejde med henblik på at bidrage til at gennemføre Den Europæiske Unions erklærede mål om at blive et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed på grundlag af den høje grad af tillid, der skal være mellem medlemsstaterne i overensstemmelse med princippet om gensidig anerkendelse (dom af 27.5.2019, PF (Øverste anklager i Litauen), C-509/18, EU:C:2019:457, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

29 Med henblik herpå fastsætter den nævnte rammeafgørelse i artikel 1, stk. 2, den regel, hvorefter medlemsstaterne er forpligtet til at fuldbyrde enhver europæisk arrestordre på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med denne rammeafgørelses bestemmelser. Bortset fra under helt særlige omstændigheder kan de fuldbyrdende judicielle myndigheder derfor kun afslå at fuldbyrde en sådan arrestordre i de udtømmende opregnede tilfælde med afslag på fuldbyrdelse, som er fastsat i rammeafgørelsen, og der kan kun gives afslag på fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre, hvis en af de betingelser, som er udtømmende opregnet heri, ikke er opfyldt. Det forholder sig følgelig således, at mens fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre udgør hovedreglen, er afslaget på fuldbyrdelse udformet som en undtagelse, der skal undergives en streng fortolkning (jf. i denne retning dom af 21.12.2023, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Udeblivelsesdom), C-396/22, EU:C:2023:1029, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

30 Særligt bemærkes, at artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 udgør en undtagelse til reglen om, at den fuldbyrdende judicielle myndighed skal overgive den eftersøgte person til den udstedende medlemsstat, og bestemmelsen skal derfor fortolkes indskrænkende (jf. i denne retning dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 55).

31 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584, at den fuldbyrdende judicielle myndighed råder over beføjelsen til at nægte at fuldbyrde en europæisk arrestordre, der er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en frihedsstraf eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, hvis den pågældende ikke selv var til stede under den retssag, der førte til afgørelsen, medmindre det af den europæiske arrestordre fremgår, at de betingelser, der respektivt er fastsat i denne bestemmelses litra a)-d), er opfyldt (dom af 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis). Nævnte artikel 4a begrænser således muligheden for at nægte at fuldbyrde den europæiske arrestordre ved præcist og ensartet at opregne betingelserne for, hvornår anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse, der er blevet afsagt under en retssag, hvor den pågældende ikke selv var til stede, ikke kan nægtes (dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis).

32 I hvert af de tilfælde, der er omhandlet i artikel 4a, stk. 1, litra a)-d), i rammeafgørelse 2002/584, gør fuldbyrdelsen af den europæiske arrestordre således hverken indgreb i retten til effektive retsmidler og til en retfærdig rettergang eller i den berørte persons ret til forsvar, således som disse rettigheder er fastsat i artikel 47 og 48 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (jf. bl.a. dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 73 og den deri nævnte retspraksis).

33 Artikel 4a i rammeafgørelse 2002/584 har således til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau og gøre det muligt for den fuldbyrdende myndighed at foretage en overgivelse af den pågældende, selv om vedkommende var fraværende i den retssag, som førte til dennes domfældelse, samtidig med at vedkommendes ret til forsvar fuldt ud overholdes (dom af 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis). Nærmere bestemt fremgår det udtrykkeligt af artikel 1 i rammeafgørelse 2009/299, sammenholdt med 1. og 15. betragtning hertil, at nævnte artikel 4a blev indsat i rammeafgørelse 2002/584 for at beskytte anklagedes ret til selv at være til stede under den straffesag, der er indledt mod den pågældende, samtidig med at den gensidige anerkendelse af retsafgørelser mellem medlemsstaterne forbedres (dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).

34 Inden den fuldbyrdende judicielle myndighed efterprøver, om en af de situationer, som er omhandlet i artikel 4a, stk. 1, litra a)-d), i rammeafgørelse 2002/584, foreligger, skal den imidlertid fastlægge, om der er tale om en situation, i hvilken den eftersøgte ikke selv var til stede under den »retssag, der førte til afgørelsen« som omhandlet i rammeafgørelsens artikel 4a, stk. 1.

35 Ifølge fast retspraksis skal det i artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 indeholdte udtryk »retssag, der førte til afgørelsen« anses for et selvstændigt EU-retligt begreb og fortolkes ensartet på hele Unionens område, uanset hvordan det kvalificeres i medlemsstaterne. Udtrykket skal forstås således, at det betegner den procedure, der har ført til den retsafgørelse, hvorved den

person, som ønskes overgivet i forbindelse med fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre, er blevet endeligt dømt (jf. i denne retning dom af 21.12.2023, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Udeblivelsesdom), C-396/22, EU:C:2023:1029, præmis 26 og 27 og den deri nævnte retspraksis).

36 Domstolen har fastslået, at en afgørelse om fuldbyrdelse eller anvendelse af en tidligere idømt frihedsstraf ikke udgør en »afgørelse« som omhandlet i nævnte artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584, undtagen når den påvirker skyldsspørgsmålet, eller når den har til formål eller til følge at ændre arten eller længden af denne straf, og den myndighed, der har afsagt den, har haft en skønsmargen i denne henseende (dom af 22.12.2017, Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, præmis 77 og 88, og af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 53).

37 Domstolen har således fastslået, at en afgørelse om tilbagekaldelse af udsættelsen af fuldbyrdelsen af en frihedsstraf som følge af den berørte persons tilsidesættelse af et objektivt vilkår, der knytter sig til denne udsættelse, såsom at den pågældende har begået en ny lovovertrædelse i prøvetiden, ikke udgør en »afgørelse« som omhandlet i nævnte artikel 4a, stk. 1, eftersom den ikke ændrer denne straf hverken for så vidt angår dens art eller dens længde. Domstolen har desuden præciseret, at eftersom den myndighed, der skal træffe afgørelse om en sådan tilbagekaldelse, ikke skal foretage en fornyet prøvelse af realiteten i den sag, der gav anledning til straffedommen, er den omstændighed, at denne myndighed har en skønsmargen, i øvrigt ikke relevant, så længe denne skønsmargen ikke gør det muligt for myndigheden at ændre længden eller arten af frihedsstraffen, således som de er fastsat i den afgørelse, hvorved den eftersøgte person er blevet endeligt dømt (jf. i denne retning dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 53 og 54 og den deri nævnte retspraksis).

38 Det skal bemærkes, at en sådan fortolkning af artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 i øvrigt er forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis (jf. bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.10.2013, Del Río Prada mod Spanien, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, § 89, og Menneskerettighedsdomstolens dom af 10.11.2022, Kupinskyy mod Ukraine, CE:ECHR:2022:1110JUD000508418, §§ 47-52), hvorefter procedurerne for de nærmere vilkår for fuldbyrdelsen af straffe for det første ikke er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, og de foranstaltninger, der træffes af en retsinstans efter idømmelsen af en endelig straf eller under fuldbyrdelsen heraf, for det andet kun kan anses for at være »straffe« i denne konventions forstand, hvis de kan føre til en omdefinering eller ændring af omfanget af den oprindeligt idømte straf (jf. i denne retning dom af 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ophævelse af udsættelsen), C-514/21 og C-515/21, EU:C:2023:235, præmis 58).

39 Med henblik på at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt en foranstaltning, der er truffet under fuldbyrdelsen af en straf, udelukkende vedrører de nærmere vilkår for straffens fuldbyrdelse, eller om den tværtimod har en indvirkning på straffens omfang, skal det således i hvert enkelt tilfælde undersøges, hvad den idømte »straf« reelt indebar i national ret på det pågældende tidspunkt, eller med andre ord hvad der er straffens iboende karakter (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolens dom af 21.10.2013, Del Río Prada mod Spanien, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, §§ 85 og 90).

40 I det foreliggende tilfælde fremgår det, at grundlaget for udstedelsen af den omhandlede europæiske arrestordre var den omhandlede afgørelse, hvorved tillægsstraffen i form af anbringelse under polititilsyn blev konverteret til en frihedsstraf. Den forelæggende ret har i denne henseende taget udgangspunkt i den forudsætning, at den omhandlede afgørelse kan sidestilles med en afgørelse om fuldbyrdelse eller anvendelse af en tidligere idømt frihedsstraf, såsom tilbagekaldelse af en udsættelse af fuldbyrdelsen af en straf. En sådan afgørelse kan falde uden for anvendelsesområdet for artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584, for så vidt som den ikke har til formål eller virkning at ændre arten og/eller længden af den straf, som den eftersøgte tidligere er blevet idømt, og for så vidt som den myndighed, der har afsagt den, ikke rådede over nogen skønsmargen i denne henseende.

41 Det skal derfor undersøges, om den omhandlede afgørelse kan kvalificeres som »en afgørelse om fuldbyrdelse eller anvendelse af en tidligere idømt frihedsstraf« som omhandlet i den retspraksis, hvortil der er blevet henvist i nærværende doms præmis 36 og 37, i hvilket tilfælde den ikke udgør en »afgørelse« som omhandlet i artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584.

42 I denne henseende fremgår det af de oplysninger, der er indeholdt i forelæggelsesafgørelsen, og af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at i henhold til den lettiske straffelovs artikel 45, stk. 1, udgør anbringelse under polititilsyn en tillægsstraf, som en retsinstans kan idømme en person, der er blevet idømt en frihedsstraf, med henblik på at bevare den pågældende under tilsyn efter dennes løsladelse, idet personen således er forpligtet til at underlægge sig de vilkår, som politimyndigheden har fastsat. Det fremgår af den nævnte lovs artikel 45, stk. 2, at denne tillægsstraf kun kan idømmes en person, der er blevet idømt en frihedsstraf på mindst et år og højst tre år. I henhold til den nævnte lovs artikel 45, stk. 3, kan varigheden af anbringelsen under polititilsyn afkortes, eller denne anbringelse tilbagekaldes, efter anmodning fra fængslets eller politiinstitutionens administrative kommission. Lovens artikel 45, stk. 4, bestemmer, at såfremt en dømt person, mens denne udstår en sådan tillægsstraf, begår en ny lovovertrædelse, erstatter retsinstansen den ikke-udståede del af tillægsstraffen med en frihedsberøvelse og fastsætter den endelige straf i overensstemmelse med bestemmelserne i den lettiske straffelov.

43 Det fremgår i det væsentlige af den lettiske straffelovs artikel 45, stk. 5 og 6, at såfremt en person, der afsoner sin tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn, har overtrådt vilkårene for denne anbringelse »i ond tro«, dvs. efter at være blevet genstand for to administrative straffe på dette grundlag inden for et år, kan retsinstansen, ud over at pålægge personen en administrativ bøde, på politimyndighedens anmodning bestemme, at den resterende del af straffen i form af anbringelse under polititilsyn skal konverteres til en frihedsstraf, hvis længde svarer til halvdelen af de dage, som manglede at blive udstået under polititilsyn. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at det er disse bestemmelser, der er blevet anvendt i hovedsagen.

44 Det følger heraf, at lettisk ret, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, synes at sondre mellem en afgørelse om idømmelse af en frihedsstraf og en afgørelse om anbringelse under polititilsyn, idet sidstnævnte afgørelse i sagens natur altid udgør en tillægsstraf til en frihedsstraf. I det foreliggende tilfælde var SH således tidligere blevet idømt en frihedsstraf ledsaget af en tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn, hvorfor han blev anbragt under polititilsyn efter at have afsonet den frihedsstraf, som han var blevet idømt. Følgelig vedrører den omhandlede afgørelse – hvorved SH blev idømt en frihedsstraf, der blev beregnet ved at regne to dages anbringelse under polititilsyn, som han fortsat skulle udstå, som én dag med frihedsberøvelse – ikke fuldbyrdelsen eller anvendelsen af en tidligere idømt frihedsstraf som

omhandlet i den retspraksis, hvortil der er blevet henvist i nærværende doms præmis 36 og 37, men udgør som sådan en ny afgørelse om idømmelse af en frihedsstraf, som SH ikke tidligere var blevet idømt.

45 Den i hovedsagen omhandlede situation adskiller sig derfor fra tilbagekaldelsen af en udsættelse af fuldbyrdelsen af en frihedsstraf, idet frihedsstraffen i sidstnævnte tilfælde på forhånd er ledsaget af en udsættelse af fuldbyrdelsen af straffen, således at tilbagekaldelsen heraf kun gør det muligt at fuldbyrde den tidligere idømte frihedsstraf.

46 Denne konstatering understøttes af den omstændighed, at lettisk ret i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i denne ret, der er nævnt i nærværende doms præmis 42 og 43, ikke synes at fastsætte en mekanisme til automatisk konvertering af en straf i form af anbringelse under polititilsyn til en frihedsstraf, hvis den pågældende person overtræder vilkårene for denne anbringelse. Retsinstansen har nemlig en skønsbeføjelse til på politimyndighedens anmodning at beslutte at konvertere den tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn, som endnu ikke er udstået, til en frihedsstraf, hvorfor denne konvertering således ikke sker automatisk.

47 Desuden, og således som generaladvokaten har anført i punkt 65 i forslaget til afgørelse, er formålet med den frihedsstraf, der eventuelt idømmes som følge af den manglende overholdelse af tillægsstraffens vilkår, ikke at straffe den oprindelige strafbare handling, der gav anledning til idømmelsen af straffen i form af anbringelse under polititilsyn som en tillægsstraf, men den specifikke manglende overholdelse af de vilkår, der er knyttet til sidstnævnte straf. Den pågældende retsinstans skal således efter at have undersøgt den pågældende persons situation afgøre, om denne manglende overholdelse kan begrunde, at foranstaltningen i form af anbringelse under polititilsyn skal ændres til en frihedsstraf.

48 En afgørelse om idømmelse af en frihedsstraf i stedet for en tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn udgør følgelig ikke en afgørelse om fuldbyrdelse eller anvendelse af en tidligere idømt frihedsstraf, men skal anses for at være en afgørelse om idømmelse af en ny frihedsstraf, hvis karakter er forskellig fra den oprindeligt fastsatte.

49 En sådan afgørelse skal kvalificeres som en »afgørelse« som omhandlet i artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584, og den procedure, der førte til dens vedtagelse, skal i overensstemmelse med den praksis fra Domstolen, hvortil der er blevet henvist i nærværende doms præmis 35, anses for at være omfattet af begrebet »retssag, der førte til afgørelsen« i denne bestemmelses forstand.

50 Således som generaladvokaten har anført i punkt 82 og 83 i forslaget til afgørelse, er det, der har betydning med henblik på kvalificeringen som den »retssag, der førte til afgørelsen« som omhandlet i artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584, nemlig, at proceduren vedrørende konvertering af straffen vil kunne føre til en frihedsberøvelse, der, selv om den var forudsigelig i tilfælde af manglende overholdelse af de vilkår, som ledsagede polititilsynsstraffen, ikke som sådan udgjorde en del af den oprindelige straf og dermed krævede, at der blev pålagt en ny straf, som trådte i stedet for den første.

51 Det skal yderligere bemærkes, at den pågældende person – således som generaladvokaten har anført i punkt 81 i forslaget til afgørelse – på det proceduretrin, hvor det tilsigtes at træffe afgørelse om en eventuel konvertering af en tillægsstraf i form af anbringelse under polititilsyn til en frihedsstraf, fuldt ud skal kunne udøve sin ret til forsvar med henblik på effektivt at give sit standpunkt til kende og dermed øve indflydelse på den endelige retsafgørelse, der kan medføre

en frihedsberøvelse af den pågældende. Denne person skal navnlig kunne fremføre de retlige og faktiske omstændigheder, der ville kunne foranledige den kompetente retsinstans til at træffe afgørelse om ikke at foretage en sådan konvertering af straffen.

52 Det påhviler endvidere den forelæggende ret at efterprøve, om den i hovedsagen omhandlede situation svarer til en af de situationer, der er omhandlet i artikel 4a, stk. 1, litra a)-d), i rammeafgørelse 2002/584. I bekræftende fald er den irske fuldbyrdende judicielle myndighed forpligtet til at imødekomme overgivelsen af SH til de lettiske myndigheder.

53 Eftersom SH imidlertid allerede er blevet overgivet til de lettiske myndigheder i henhold til en anden europæisk arrestordre end den omhandlede europæiske arrestordre, skal den i artikel 27 i rammeafgørelse 2002/584 fastsatte samtykkemekanisme – således som den forelæggende ret selv har anført i sit svar på Domstolens anmodning om oplysninger – anvendes med henblik på fuldbyrdelsen af den frihedsstraf, som SH er blevet idømt ved den omhandlede afgørelse.

54 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4a, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584 skal fortolkes således, at begrebet »den retssag, der førte til afgørelsen« i denne bestemmelses forstand omfatter en procedure, ved hvis afslutning en national retsinstans – på grund af manglende overholdelse af de vilkår, der ledsagede en straf i form af anbringelse under polititilsyn, som den berørte person tidligere var blevet idømt i tillæg til en frihedsstraf – kan træffe afgørelse om at konvertere den ikke-udståede del af denne tillægsstraf til en frihedsstraf, idet to dages anbringelse under polititilsyn regnes som én dags frihedsberøvelse.

Sagsomkostninger

55 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 4a, stk. 1, i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne, som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009,

skal fortolkes således, at

begrebet »den retssag, der førte til afgørelsen« i denne bestemmelses forstand omfatter en procedure, ved hvis afslutning en national retsinstans – på grund af manglende overholdelse af de vilkår, der ledsagede en straf i form af anbringelse under polititilsyn, som den berørte person tidligere var blevet idømt i tillæg til en frihedsstraf – kan træffe afgørelse om at konvertere den ikke-udståede del af denne tillægsstraf til en frihedsstraf, idet to dages anbringelse under polititilsyn regnes som én dags frihedsberøvelse.

Underskrifter